

Det talte ord gælder

Ministertale ved samråd i Socialudvalget, SOU alm.del – Samrådsspørgsmål D

Da SL offentliggjorde konklusionerne fra deres rundspørge blandt institutionsledere på socialområdet, tog KL straks afstand fra konklusionerne af rundspørget og kaldte det for ”beskydning uden rygdækning”.

Det, synes jeg, er meget rammende sagt om et rundspørge, som SL selv afstår fra at kalde en egentlig undersøgelse. For det må være klart for alle, der læser SLs rundspørge, at der ikke er tale om en objektiv undersøgelse eller noget, der bare minder om en faktabaseret undersøgelse. Der er tale om et rundspørge, hvor der spørges mere til enkeltpersoners subjektive holdninger og meninger end til objektive fakta.

Jeg mener bestemt, at alle former for undersøgelser er vigtige på socialområdet, og at det er vigtigt, at der lokalt og centralt lyttes til de meninger og holdninger, der rø’r sig - både blandt brugere og personale. Men det skal gøres ordentligt, og et rundspørge, der fremkalder overskrifter som ”Handicappede bliver ramt af sparekniven”, bør være baseret på objektive fakta. Hvis den ikke er det, så medvirker man til at fremmane skræmmebilleder, der ikke gør nogen af os kloge.

SLs rundspørge er gennemført på et tidspunkt, hvor flere kommuner endnu ikke har vedtaget 2007-budgettet og hvor godt halvdelen af institutionslederne ikke kender deres institutions budget for 2007. De ved altså ikke, om der skal ske besparelser på netop deres institution. De ved ikke, hvor, hvor meget og i hvilken sammenhæng der eventuelt skal ske besparelser. Det rejser i høj grad tvivl om rundspørgets konklusioner.

I det hele taget handler rundspørget hovedsageligt om, hvad nogle - forstanderne - tror eller fornemmer, at nogle andre - kommunerne - vil gøre, og hvordan de vil handle fremover.

Kommunerne selv tages ikke i ed, deres budgetter er ikke analyseret, deres arbejde med rammeaftalerne er udeladt og de gensidige kommunale tryghedsaftaler ignoreres.

Jeg vil langt hellere se på fakta, og fakta er, at de netop indgåede rammeaftaler viser, at der fortsat er den specialisering, de brugere og det personale, som der hele tiden har været i tilbuddene.

[Strengere visitation]

Det første punkt, jeg vil kommentere, er påstanden om strengere visitation.

Jeg synes, at det giver et godt indtryk af kvaliteten eller rettere manglen på samme i SLs rundspørge, at institutionslederne spørges, om der er udmeldt en strengere praksis for visitation i fremtiden. Sagen er jo, at de kommuner, som skal udmelde denne praksis, for hovedpartens vedkommende først er på plads den 1. januar 2007.

Rammeaftalerne viser det modsatte. De viser nemlig, at kommunerne i samme omfang som hidtil vil benytte de specialiserede tilbud. Det skal også ses i sammenhæng med de tryghedsaftaler, kommunerne indbyrdes har indgået, og som indebærer, at kommunerne de første to år har forpligtet sig indbyrdes til fortsat at benytte de tilbud, som overtages fra de nuværende amtskommuner.

Hvis de svar, der er givet om strengere visitation, specielt går på børneområdet og færre anbringelser som følge heraf, kan det skyldes anbringelsesreformen. Formålet med anbringelsesreformen er nemlig dels grundigere undersøgelser på børneområdet, dels at kommunerne i forhold til ungegruppen skal overveje at finde andre anbringelsesformer end de traditionelle, samt at der skal ske en øget brug af netværksanbringelser. Denne linie er alle partierne bag anbringelsesreformen enige i.

[Afspecialisering af tilbuddene]

Endelig vil jeg kommentere påstanden om, at de sociale tilbud vil få flere forskellige målgrupper end i dag, og at der dermed sker en udvanding af specialtilbuddene.

I SLs rundspørge er institutionslederne blevet spurgt, om de tror, at deres institution fremover vil få flere målgrupper end i dag. Svarene baserer sig altså på et meget hypotetisk grundlag.

Som nævnt er der intet i rammeaftalerne, der tyder på, at der vil ske en afspecialisering af de sociale tilbud. Men derudover har vi jo fået en helt ny database, nemlig Tilbudsportalen, hvor både I og jeg kan følge om udbuddet af specialiserede pladser fortsat er højt.

Så vil jeg gerne understrege, at kommunerne skal sørge for en helhedsplanlægning i deres sociale tilbud, og de skal sørge for, at de behov, som borgerne har, bliver mødt på kvalificeret vis. Kommunerne skal derfor selvfølgelig fremtidssikre deres institutionsmålgrupper, og institutionerne skal følge med de ændringer, der kan ske i målgrupperne.

I øvrigt har borgerne med den ændring af retssikkerhedsloven, der blev vedtaget i begyndelsen af året, krav på at modtage oplysninger om kommunernes beslutninger om den konkrete indsats, som iværksættes og formålet med indsatsen, når kommunen træffer afgørelse om borgerens ret til visse tilbud efter lov om social service.

Borgerne får således nu langt bedre mulighed end tidligere for at se, om de får det tilbud, de har krav på. Og de kan også selv gå ind på Tilbudsportalen og se tilbuddenes beskrivelse af sig selv. Dermed kan de vurdere, om indholdet i tilbuddet svarer til det, som de har krav på ifølge kommunens afgørelse.

Endelig medfører ændringen af retssikkerhedsloven også, at borgerens ret til at klage til de sociale nævn over kommunens afgørelse også omfatter kommunens beslutning om den konkrete indsats og formålet med indsatsen.

[Socialområdet vil blive overvåget]

Socialministeriet vil følge udviklingen på socialområdet meget nøje efter kommunalreformens ikrafttræden. Det bliver en kvalificeret opfølgning, hvor udviklingen dokumenteres, og hvor myndigheder og brugere er i dialog om indsatsen.

I hver kommune er der etableret handicapråd, der skal sikre dialog omkring den handicappolitiske udvikling. Og i hver region nedsættes udviklingsråd, hvor kommuner, regioner og brugere i fællesskab skal indsamle og bearbejde information om udviklingen og på grundlag af dokumentation gå i dialog om den aktuelle indsats og behovene i fremtiden.

Udviklingsrådene kan selv vælge, hvilke problemstillinger de vil gå i dybden med. Jeg forventer dog, at de særlig vil have kig på temaer som besparelser, strammere visitation og af-specialisering.

Endelig vil jeg selvfølgelig som ressortminister følge udviklingen på det sociale område nøje gennem de sædvanlige kanaler, dvs. borgerhenvendelser, presseomtale, statistikker osv.

[Afslutning]

Endelig har jeg bemærket mig, at de fleste institutionsledere udtaler sig positivt om kommunernes modtagelser og interesse for dem. En positiv holdning på begge sider er det vigtigste udgangspunkt for et godt fremtidigt samarbejde.

Der er mange positive citater at vælge imellem, men jeg synes, at særlig disse tre citater udtrykker det mest rammende:

”Meget imødekommende og interesseret kommune med stor respekt for specialområdet og specialviden.”

”Vi er blevet rigtig godt modtaget i xx kommune, som vi overflyttes til. Professionelt og personligt. Stor lydhørhed og vi glæder os til at få udbygget samarbejdet.”

”Dejligt at kommunalreformen også benyttes til evt. udvikling – til at vurdere, om den gamle og rutineprægede praksis også passer til fremtidens behov.”

Det ville selvfølgelig have været ideelt, hvis alle institutionsledere havde svaret på samme måde. Men når noget skal gå hurtigt, vil det af nogle blive opfattet som hektisk og kaotisk. Det bærende hensyn fra regeringens side har været at minimere utrygheden og den periode, hvor der kunne være uklarhed om det fremtidige sociale danmarkskort og den fremtidige rollefordeling.

Når vi træder ind i det nye år, er jeg sikker på, at det gode samarbejde vil få 1. prioritet i både kommuner og institutioner.